

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА»

Ступінь освіти	Доктор філософії
Спеціальність	K10 Цивільна безпека.
Тривалість викладання	7 чверть
Заняття:	5 годин на тиждень
Лекції	3 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3615>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Санітарно-епідеміологічна безпека»

Інформація про викладачів:

	Чеберячко Юрій Іванович (лекції) Професор кафедри, доцент, доктор технічних наук
	Персональна сторінка: https://aop.nmu.org.ua/ua/spivrob_kaf/prepods/cheberyachkou/
	E-mail: cheberiachko.yu.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Санітарно-епідеміологічна безпека – вивчає причини змін стану здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, при яких досліджуються показники захворюваності для даної території, умови проживання сприятливі для населення, а також параметри для контролю шкідливих факторів середовища життєдіяльності відповідно санітарних норм.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування умінь і практичних знань з питань біобезпеки для організації протиепідемічних заходів щодо інфекційних захворювань із різними механізмами передачі та організації проведення профілактичних та протиепідемічних заходів в умовах надзвичайних ситуацій у мирний час, в тому числі за умов занесення карантинних інфекцій.

Завдання курсу:

За результатами вивчення дисципліни здобувач повинен знати:

Вимоги санітарно-екологічної безпеки ;

Алгоритм протиепідемічних заходів в осередках інфекцій

Заходи щодо попередження інфекційних захворювань;

Положення нормативно-правових актів з питань санітарно-екологічної безпеки.

3. Результати навчання:

Після вивчення дисципліни здобувач зможе:

- визначити пріоритетні проблеми профілактики інфекційних захворювань за групами та нозологічними формами;
- трактувати епідеміологічну, соціальну та економічну значущість окремих нозологічних форм;
- організовувати діяльність колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та особливостей роботи водіїв;
- організувати та провести протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань;
- організувати та провести протиепідемічні заходи в осередках інфекцій, що пов'язані з наданням медико-профілактичної допомоги;
- визначити епідеміологічні прояви захворюваності на інфекції, що належать до різних груп (дихальних, кишкових, трансмісивних та інфекцій зовнішніх покривів).

4. Структура курсу

5. Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
ЛЕКЦІЇ	54
Тема 1. Основні санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці.	
Предмет, об'єкт, метод вивчення.	
Біологічні чинники виробничого середовища.	
Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища	
<i>Тестова робота за розділом 1</i>	6
Тема 2. Інфекції, що пов'язані з наданням медичної допомоги	
Поняття про дератизацію.	
Види та методи дератизації.	
Поняття про дезінсекцію.	
Види та методи дезінсекції.	
Контроль якості проведення.	
Тема 2. Розрахунки ймовірності заподіяння збитку здоров'ю	
<i>Тестова робота за розділом 2</i>	6
Тема 3. Організація та проведення імунопрофілактики	
Препарати для створення активного і пасивного імунітету.	
Щеплення планові та за епідемічними показаннями.	
Осередок інфекційної хвороби та заходи щодо його ліквідації	
Специфічна профілактика	
<i>Тестова робота за розділом 3</i>	6
Тема 4. Дезінфекція та стерилізація	
Поняття про дезінфекцію	
Види та методи дезінфекції.	
Класифікація дезінфекційних засобів.	
Дезінфекційні камери, принципи їх влаштування та призначення. Контроль якості дезінфекції.	
<i>Тестова робота за розділом 4</i>	6
Тема 5. Алгоритм протиепідемічних заходів в осередках інфекцій із	

5. Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
різними механізмами передачі: повітряним, фекально-оральним. трансмісивним та контактним	
Епідеміологічна характеристика групи кишкових інфекцій	
Шляхи та чинники передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, за територіями, серед різних груп населення та колективів).	
Вірусні гепатити А і Е	
Черевний тиф і паратифи	
<i>Тестова робота за розділом 5</i>	6
Тема 6 Живі переносники інфекційних захворювань	
Біологічні властивості комах-переносників інфекційних хвороб	
Інсектициди	
Способи боротьби з переносниками	
Профілактичні заходи та протиепідемічні заходи в осередках малярії та хвороби Лайма.	
<i>Тестова робота за розділом 6</i>	6
Тема 7. Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з повітряним механізмом передачі (дифтерія, кір).	
Дифтерія	
Менінгококова	
<i>Тестова робота за розділом 7</i>	6
Тема 8. Профілактичні та протиепідемічні заходи при особливо небезпечних інфекціях. Карантинні заходи.	
Натуральна віспа і віспа	
Контагіозні вірусні геморагічні	
<i>Тестова робота за розділом 8</i>	6
Тема 9. Біологічна безпека: основні поняття. Види біологічних загроз та система реагування на них. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій	
Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, за територіями, серед різних груп населення та колективів).	
<i>Тестова робота за розділом 9</i>	6
<i>Тестова робота за розділами 1 -9</i>	54
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	46
Практична робота 1	
Вивчення закону України про систему громадського здоров'я	
<i>Звіт з роботи № 1 та захист практичної роботи.</i>	8
Практична робота 2	
Методи очистки, знезараження та спеціальної обробки води за централізованого і децентралізованого водопостачання	
<i>Звіт з роботи № 2 та захист практичної роботи.</i>	8
Практична робота 3	
Методика гігієнічної оцінки. Біогеохімічні ендемії та їх профілактика	
<i>Звіт з роботи № 3 та захист практичної роботи.</i>	8
Практична робота 4	
Моніторинг стану здоров'я з метою встановлення проблем здоров'я у	

5. Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
громаді. Епіднадгляд та контроль за поширенням соціально значимих захворювань	
<i>Звіт з роботи № 4 та захист практичної роботи.</i>	6
Практична робота 5 Показники здоров'я населення: медико-демографічні, захворюваності, інвалідності, фізичного розвитку.	
<i>Звіт з роботи № 5 та захист практичної роботи.</i>	8
Практична робота 6 Епідеміологія соціально небезпечних інфекційних захворювань. Туберкульоз, гепатити, ВІЛ-інфекція, ІПСШ (інфекції, що передаються статевим шляхом).	
<i>Звіт з роботи № 6 та захист практичної роботи.</i>	8
Загальна кількість	100

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Використовується сучасне комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки, з доступом через браузер Google Chrome до інтернет-ресурсів, офіційних сайтів з законодавчих та нормативно-правових актів з цивільної безпеки, бібліотека (ауд. 1/7) з архівом періодичних видань що стосуються нормативних актів з цивільної безпеки.

Програмне забезпечення: MS Office 365, у тому числі активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one), використання дистанційної платформи Moodle (<https://do.nmu.org.ua/>).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі **поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП». Ліквідація академічною заборгованості проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає тестові та практичні запитання.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі тестової контрольної роботи. Загалом за роботу отримується **максимум 54 балів**, тобто 60% від оцінки за дисципліну.

Практичні роботи (6 робіт – у вигляді індивідуального завдання з кожної, розподіл % див. в таблиці розділу 4) виконуються у письмовому вигляді (звіт з кожної роботи оцінюється в межах балів, представлених в таблиці розділу 4, загалом практичні роботи враховуються як 40% (максимум 46 балів). Практичні роботи захищаються у вигляді

опитування за звітом. У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується **максимум 46 балів**.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Максимальне оцінювання поточного контролю в балах:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
54	46	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання**.

Екзамен проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з **30 тестових завдань** з чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 2 бал (разом **60 балів**) та **4 завдань** з практичної частини, кожне з яких оцінюється максимум у 10 балів (разом **40 балів**), причому:

- 10 балів – відповідність еталону;
- 5-9 балів – відповідність еталону з незначними помилками;
- 1-4 балів – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкрито;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за тестові завдання та завдання з практичної частини додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" (<https://cutt.ly/IBesJEc>).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на корпоративну е-пошту НТУ «ДП» або в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку.

Ліквідація академічної заборгованості з навчальної дисципліни відбувається відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Regulations_on_evaluation_of_educational_results.pdf

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав

оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять. З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації Навчально-наукового інституту природокористування.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Санітарно-епідеміологічна безпека: навч. посіб.; за заг. ред. С. В. Петкова - К.: видавничий дім «Скіф», 2020. - 128 с.
2. Occupational Hygiene: course of lectures / compiler N. A. Halushko. – Sumy: Sumy State University, 2023 – 61 p. <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/91539/1/Halushko.pdf>
3. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник / В. В. Березуцький [та ін.]; ред. В. В. Березуцький. Харків : НТУ "ХПІ", 2018. 553 с.
4. Безпека та гігієна праці під час розробки вугільних родовищ підземним способом: Кодекс усталеної практики МОП. 2018. URL: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_protect/@protrav/@safework/documents/normativeinstrument/wcms_626198.pdf
5. Національний профіль з безпеки та гігієни праці. Україна, 2018. URL: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@europe/@ro-geneva/@sro-budapest/documents/meetingdocument/wcms_627040.pdf
6. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 13 березня 2024 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К.: МБЦ «Медінформ», 2024. – 228 с.
7. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by RogesDetels, Martin Gulliford, QuarraishaAbdoolKarimand ChorchChuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.

1. Практикум з гігієни та екології для підготовки до практичних занять : методичні рекомендації / О. В. Тузова, В. О. Зюзін, Г. В. Грищенко, Л. Я. Мунтян, О. Б. Бекбулатова ; за редакцією О. В. Тузової – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 124 с. – (Методична серія ; вип. 350).
2. Гігієна і санітарія в галузі: інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять / Гарлінська А.М., Ляшевич А.М., Гришук С.М., Солодовник О.В., Шевчук Д.В. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 64 с.
3. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з дисципліни «Громадське здоров'я з основами епідеміології / Укладачі: Миронюк І.С., Брич В.В. Ужгород, 2020. 60 с
4. Терміни в системі громадського здоров'я. Термінологічний словник.
5. Перша частина. Колектив авторів. Ужгород, 2020 - 149 с.
6. Опорний конспект лекцій з курсу «Гігієна та санітарія» / Укл. О.О. Килименчук. – Одеса: ОНАХТ, 2022. – 113 с.
7. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. - ELSEVIER., 2017. – 450 p.
8. Donaldson`s Essential Public Health, Fourth Edition. Liam J. Donaldson, Paul Rutter – CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017 – 374 p
9. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», остання редакція від 12.06.2011 р.
10. . Закон України від 24.02.94 р. № 4000-XII «Про забезпечення санітарного
11. та епідемічного благополуччя населення», остання редакція від 12.06.2011 р.
12. . Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III «Про захист населення від інфекційних хвороб», остання редакція від 11.06.2009 р.
13. . Закон України від 15.11.2001 р. № 2776-III (2776-14) «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення».

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України - <http://www.president.gov.ua>
2. Верховна Рада України - <http://www.rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство освіти і науки України - <http://www.mon.gov.ua>
5. Міністерство охорони здоров'я України - <http://www.moz.gov.ua>
6. Державна служба України з надзвичайних ситуацій - <http://www.dsns.gov.ua>
7. Рада національної безпеки та оборони України <http://www.rnbo.gov.ua>
8. Всесвітня організація охорони здоров'я - <http://www.who.int>
9. Centers for diseases control and prevention - <http://www.cdc>